

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4ObdoK/2/2024
Identifikačné číslo spisu:	5112225522
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5112225522.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v právnej veci konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu O.C.-MARÍNA, s.r.o., so sídlom Hviezdoslavovo námestie 1, 029 01 Námestovo, IČO: 36 375 063, správkyňou ktorého je JUDr. Eva Plichtová PhD, so sídlom kancelárie Radlinského 1718, 026 01 Dolný Kubín, zastúpená advokátkou JUDr. Martinou Mrázovou, so sídlom Šoltésovej 20, 811 08 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, v časti o návrhu veriteľa F. P., narodeného X. T. XXXX, bytom X. XXXX/X, Ž. (právneho nástupcu pôvodného veriteľa JUDr. V. P., so sídlom kancelárie F.. J. XXXX/XX, XXX XX Ž.), právne zastúpeného advokátskou kanceláriou AK JUDr. Gelatka, s. r. o., so sídlom Námestie SNP 17, 015 01 Rajec, o určenie poradia pohľadávky proti podstate, v konaní o dovolaní správkyne konkurznej podstaty proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41CoKR/2/2023-465 zo dňa 22. februára 2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

Konanie na súde prvej inštancie

1. Okresný súd Žilina, ako súd prvej inštancie, uznesením č. k. 1K/17/2012-409 zo dňa 23. novembra 2022 rozhodol, že JUDr. V. P., so sídlom kancelárie F.. J. XXXX/XX, XXX XX Ž. (právny predchodca súčasného veriteľa), je veriteľom pohľadávky proti podstate zapísanej v zozname pohľadávok proti podstate pod č. 112 vo výške 45.214,27 eura. Pôvodný veriteľ svoj návrh odôvodnil tým, že ako správca úpadcu pri súpise podstát zapísal oddelenú podstatu, ktorú označil podľa zabezpečeného veriteľa ako „PSN, a.s./Nehnutelnosti“ a ktorú speňažil ako súbor nehnuteľných vecí jej predajom podľa kúpnej zmluvy zo dňa 11. decembra 2013 za kúpnu cenu 287.000,-- eur. Za speňaženie oddelenej podstaty „PSN, a.s./Nehnutelnosti“ spôsobom speňaženia ako súboru majetku jedným právnym úkonom mu patrí odmena správcu z výťažku určená podľa § 22 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z. (ďalej aj len „vyhláška č. 665/2005 Z. z.“).

2. Z odôvodnenia súdu prvej inštancie vyplýva, že dospel k záveru o oprávnenosti výšky uplatnenej pohľadávky proti podstate, preto ďalej skúmal, či v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. a vyhlášky č. 665/2005 Z. z. existuje nárok na pomerné uspokojenie pôvodného a nového správcu tak, ako to v konečnom zozname pohľadávok proti podstate rozdelila správkyňa, resp. či má nárok na odmenu zo speňaženia majetku iba pôvodný správca, ktorý majetok speňažil. Súd prvej inštancie konštatoval, že vyhláška č. 665/2005 Z. z. v ustanovení § 13 ods. 3 upravuje práve takúto situáciu, pričom nárok na odmenu z výťažku má ten správca, ktorý prijal alebo zabezpečil peňažné plnenie v eurách, ktoré predstavuje výťažok zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu. Uviedol, že medzi stranami je nesporné, že k prijatiu finančných prostriedkov došlo pôvodným správcom, teda v súčasnosti veriteľom podávajúcim návrh na určenie poradia pohľadávky proti podstate, preto nie je žiaden zákonný dôvod, aby došlo k pomernému deleniu odmeny z výťažku medzi pôvodného správcu a správkyňu, ktorá vykonáva funkciu v čase vyhotovenia rozvrhu výťažku, a to podľa času výkonu funkcie správcu v konkurze. Uviedol, že ustanovenie § 13 ods. 3 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. upravuje nárok na odmenu správcu z výťažku zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu, pričom tento nárok nemožno stotožňovať s nárokom (odmenou) za výkon funkcie správcu ako takej, ale že nárok na odmenu z výťažku zo speňaženia majetku je motiváciou správcu za čo najrýchlejšie a najefektívnejšie speňaženie majetku. Ustanovenie § 13 ods. 3 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. považuje preto za súladné so zákonom ako aj Ústavou Slovenskej republiky. Vyjadreniami správkyne týkajúcimi sa postupu pôvodného správcu v konaní, ktoré nepovažovala za konanie s odbornou starostlivosťou, sa súd nezaoberal s odôvodnením, že pre jeho rozhodnutie nemajú žiadnu právnu relevanciu.

Konanie na odvolacom súde

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala včas odvolanie správkyňa z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č. k. 41CoKR/2/2023-465 z 22. februára 2023 tak, že prvoinštančné uznesenie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

4. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že je nesporné, že pôvodný správca pri súpise podstát zapísal oddelenú podstatu, ktorú označil podľa zabezpečeného veriteľa ako „PSN a.s./Nehnutelnosti“, čo vyplýva zo zverejnenia v Obchodnom vestníku č. 19/2013 zo dňa 28. januára 2013, ako majetkové položky pod poradovým č. 1 až 3. Oddelenú podstatu pôvodný správca speňažil ako súbor nehnuteľných vecí za kúpnu cenu 287 000,-- eur, podľa kúpnej zmluvy z 11. decembra 2013. Vo výpočte odmeny správcu zo speňaženia pre rozvrh oddelená podstata správcu uviedol speňaženie súboru nehnuteľných vecí jedným úkonom a odmenu si určil podľa § 22 ods. 1 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou správkyne, že na výpočet odmeny správcu zo speňaženia mal pôvodný správca použiť ustanovenie § 20 ods. 1 tejto vyhlášky, namiesto § 22 ods. 1 vyhlášky, pretože v tomto prípade došlo k speňaženiu súboru nehnuteľných vecí jedným úkonom, jednalo sa o dva pozemky a stavbu a nestotožnil sa ani s jej tvrdením, že nemožno speňažiť pozemok bez stavby, prípadne stavbu bez pozemku. Uviedol, že takýto spôsob speňaženia je možný, preto si pôvodný správca správne uplatnil odmenu v zmysle § 22 ods. 1 vyhlášky č. 665/2005 Z. z.

5. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že ustanovenie § 13 ods. 3 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. upravuje, kto má nárok na odmenu z výťažku; je to bývalý správca, ktorý prijal alebo zabezpečil peňažné plnenie v eurách, ktoré predstavujú výťažok zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu. V konaní nebolo sporné, že k prijatiu finančných prostriedkov pôvodným správcom došlo, a preto nie je žiaden zákonný dôvod, aby došlo k pomernému deleniu odmeny z výťažku medzi pôvodného správcu a správkyňu, ktorá vykonáva funkciu v čase vyhotovovania rozvrhu výťažku, a to podľa času výkonu funkcie správcu v konkurze tak, ako to uviedla odvolateľka. Na námietku odvolateľky týkajúcu sa aplikácie § 9 vyhlášky č. 493/1991 Zb., ktorý upravoval pomerné rozdelenie odmeny, odvolací súd konštatoval, že sa jednalo o vyhlášku, ktorou sa upravovali ustanovenia zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, pričom vyhláškou č. 665/2005 Z. z. sa upravujú ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, a teda ustanovenie § 9 vyhlášky č. 493/1991 Zb. nie je možné

aplikovať na prejednávany spor a nie je možné ani aplikovať analógiu práva, a teda nie je možné pomerné uspokojenie odmeny zo speňaženia. Nárok na odmenu za speňaženie majetku nemožno stotožňovať s nárokom (odmenou) za výkon funkcie správcu ako takej. Taktiež uviedol, že námietky uplatnené v odvolacom konaní, týkajúce sa neplnenia povinností pôvodného správcu pri výkone jeho funkcie, nemajú pri rozhodovaní o pohľadávke veriteľa žiaden právne relevantný význam.

Dovolanie

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala v zákonnej lehote dovolanie správkyňa konkurznej podstaty úpadcu (ďalej aj „dovolateľka“), prípustnosť ktorého odôvodnila ustanoveniami § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolaciemu súdu navrhla, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil na nové konanie súdu prvej inštancie.

7. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka v dovolaní namietla, že konajúce súdy sa nevysporiadali s jej námietkami, ktoré v konaní uplatnila a ktorými namietala poradiť prihlásenej pohľadávky proti podstate, konkrétne vyčísleného nároku ako aj jeho oprávnenosti, vrátane jej požiadavky rozdeliť odmenu za speňaženie majetku medzi dvoch správcov v konaní s ohľadom na dĺžku konania, s poukazom na absenciu právnej úpravy vykonávacieho predpisu k zákonu o konkurze a reštrukturalizácii. Uviedla, že z listinných dôkazov predložených v konaní nepochybne vyplýva, že funkciu správcu vykonávala 91 mesiacov, pričom výkon funkcie pôvodného správcu (veriteľa) trval 15 mesiacov, počas ktorého obdobia mal pôvodný správca porušiť svoje základné zákonné povinnosti a vykonal len jeden úkon speňaženia. Dovolateľka dôvodila absenciou právnej úpravy, ktorá by zakladala nárok na odmenu pôvodného správcu a vyslovila názor, že v prípade absencie právnej úpravy, ktorá by upravovala postup pri vyčíslení nároku na odmenu v prípade, keď v konkurze sú ustanovení postupne viacerí správcovia, je odôvodnený postup súdu analógiou práva, podľa ktorej po konštatovaní neexistencie právnej úpravy, mali súdy nižšej inštancie posudzovať vec podľa právnej normy, ktorú by zvolil zákonodarcu, s prihliadnutím na princíp zakotvený v čl. 4 ods. 2 CSP, a to tak, aby výsledkom konania bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov, zohľadňujúc stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

8. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka namietla právne posúdenie odvolacieho súdu právnych otázok, ktoré v dovolacej praxi doposiaľ neboli riešené a od ktorých záviselo jeho rozhodnutie, formulujúc ich nasledovne:

1. Má správca nevykonávajúci úkony speňaženia nárok na odmenu v konaní?
2. Má správca nevykonávajúci úkony speňaženia nárok na odmenu v konaní, aká je jej výška, z čoho sa odvodzuje výška odmeny?
3. V právnej úprave zákona č. 7/2005 Z. z. a vo vykonávacích predpisoch k nemu absentujú kritériá, akým spôsobom sa má rozdeliť výťažok určený pre uspokojenie pohľadávok (bez ohľadu či ide o pohľadávky proti podstate alebo výťažok pre rozvrh) medzi viacerých správcov v konaní?
4. Pri absencii právnej úpravy určenia odmeny pri činnosti viacerých správcov v jednom konaní, je možné použiť obdobnú právnu úpravu (napríklad vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb.)?
5. Pri absencii právnej úpravy určenia odmeny pri činnosti viacerých správcov v jednom konaní v procese speňažovania, ako sa určuje výška odmeny?
6. Pri absencii právnej úpravy určenia odmeny pri činnosti viacerých správcov v jednom konaní, ak proces speňaženia vykoná jeden správca a druhý správca vykoná všetky ostatné úkony, vrátane rozvrhu výťažku, ako sa určuje výška odmeny?
7. Možno ako kritérium pre určenie odmeny pri činnosti viacerých správcov v jednom konaní použiť kritérium dĺžky pôsobenia každého z nich v konaní?

9. Dovolateľka ďalej namietla, že v konaní bol nesprávne zistený skutkový stav, konkrétne výška priznanej odmeny a zároveň, že súdy nižšej inštancie nesprávne vec právne posúdili, keď neaplikovali čl. 4 CSP, práve s poukazom na obdobnú právnu úpravu tejto otázky podľa vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb. Namietla, že súdy nižšej inštancie nesprávne vec posúdili podľa § 13 ods. 3 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. a nereflektovali pri tom na jej argumentáciu spočívajúcu v tvrdení, že výpočet odmeny správcu zo speňaženia je v rozpore s ustanovením § 13 ods. 2 tejto vyhlášky, zároveň, že výpočet odmeny mal byť vypočítaný podľa ustanovenia § 22 ods. 1 vyhlášky č. 665/2005 Z. z., nie podľa jej ustanovenia § 20 ods. 1.

10. V dovolaní zároveň správkyňa uplatnila v zmysle § 444 ods. 1 CSP návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu i rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý odôvodnila dôvodmi hodnými osobitného zreteľa; tvrdí, že v prípade nenariadenia odkladu vykonateľnosti jej vyplýva povinnosť plniť nárok priznaný veriteľovi, čím by vznikla škoda na strane ostatných veriteľov a správkyne, keďže zastáva názor, že jej nárok na odmenu je daný a v prípade exekučného konania by došlo k nezvratným úkonom, bez možnosti navrátenia veci do pôvodného stavu.

11. Dovolanie správkyne konkurznej podstaty doručil súd prvej inštancie postupom podľa § 436 ods. 3 CSP pôvodnému veriteľovi na vyjadrenie, ktorý sa v zákonnej lehote nevyjadril.

Konanie na dovolacom súde

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas správkyňa konkurzného konania zastúpená advokátkou (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný a dospel k záveru, že dovolanie správkyne je potrebné odmietnuť. V nasledujúcich bodoch dovolací súd uvádza stručné odôvodnenie svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP):

13. Podľa § 196 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZKR“), ak tento zákon neustanovuje inak, na začatie konkurzného konania, na konkurzné konanie, na začatie reštrukturalizačného konania, na reštrukturalizačné konanie a konanie o oddĺžení sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

14. Konkurzné konanie, reštrukturalizačné konanie, ako aj konanie o oddĺžení sú riadnymi súdnymi konaniami, v ktorých sa postupuje podľa pravidiel Civilného sporového poriadku alebo Civilného mimosporového poriadku. Použitie týchto pravidiel nie je však bezvýhradné a mechanické. Pri riešení úpadku dlžníka je základným právnym predpisom upravujúcim postup (vrátane procesného postupu súdov) zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (do nadobudnutia jeho účinnosti ním bol zákon č. 328/991 Zb. o konkurze a vyrovnaní). Pokiaľ ZKR ako lex specialis obsahuje výslovnú právnu úpravu, majú jeho ustanovenia vo vyššie označených konaniach pred CSP prednosť.

15. Podľa § 96 ods. 2 ZKR, pred zostavením rozvrhu správca zostaví zoznam pohľadávok proti podstate, ktoré boli alebo majú byť uspokojené z výťažku zaradeného do podstaty, z ktorej sa rozvrh zostavuje; v zozname uvedie poradie a sumy, v akej boli alebo majú byť pohľadávky proti podstate uspokojené. Zostavenie zoznamu a zámer zostaviť rozvrh správca oznámi zverejnením v Obchodnom vestníku.

16. Podľa § 96 ods. 3 ZKR, veriteľský výbor, dotknutý zabezpečený veriteľ a každý, kto tvrdí, že je veriteľom pohľadávky proti podstate, je oprávnený do 30 dní od zverejnenia oznamu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate do neho nahliadnuť a podaním na predpísanom tlačíve namietnuť u správcu poradie pohľadávky proti podstate. Námiетка musí byť podaná včas u správcu na predpísanom tlačíve a musí byť vždy odôvodnená, inak sa na ňu neprihliada.

17. Podľa § 96 ods. 6 ZKR, poverený člen veriteľského výboru alebo veriteľ, ktorý podal námietku, sa môže do 60 dní od zverejnenia oznamu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate domáhať, aby súd uznesením určil poradie pohľadávok proti podstate; v návrhu sa môže domáhať len toho, čo uviedol

v námietke. Ak návrh v tejto lehote nepodá, na jeho námietku sa neprihliada. Voči uzneseniu, ktorým súd rozhodol o námietke, je prípustné odvolanie.

18. Podľa § 198 ods. 1 ZKR, súd v konaní podľa tohto zákona rozhoduje uznesením. Proti uzneseniu vydanom v konkurznom konaní, v reštrukturalizačnom konaní alebo v konaní o oddlžení je odvolanie prípustné, len ak to ustanovuje tento zákon. Dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v konaní podľa tohto zákona nie je prípustné.

19. Najvyšší súd pred zameraním sa na obsah samotného dovolania a jednotlivé správkyňou vymedzené dovolacie dôvody, skúmajúc, či má spôsobilý predmet dovolacieho prieskumu (ktorým je napádané uznesenie odvolacieho súdu), zistil, že rozhodnutie odvolacieho súdu (spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie) boli vydané v nadväznosti na námietky uplatnené JUDr. V. P. (pôvodným správcom konkurznej podstaty) v postavení veriteľa pohľadávky proti podstate a na jeho návrh podaný podľa § 96 ods. 6 ZKR. Námietky smerujú proti poradiu pohľadávok proti podstate, ktoré vyplýva zo zverejneného zoznamu pohľadávok proti podstate. Zoznam pohľadávok proti podstate správca vypracováva v rámci konkurzného konania v jeho záverečnom štádiu, pričom právna úprava umožňuje zabezpečenému veriteľovi, poverenému členovi veriteľského výboru a každému, kto tvrdí, že je veriteľom pohľadávky, správnosť jeho zostavenia namietat.

20. Z citovanej právnej úpravy § 96 ods. 6 ZKR vyplýva, že o námietkach rozhoduje súd uznesením, voči ktorému zákon pripúšťa odvolanie v súlade s § 198 ods. 1 veta druhá ZKR. Z predmetnej právnej úpravy teda vyplýva, že uznesenie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o námietkach (pôvodného) správcu konkurznej podstaty v zmysle § 96 ods. 6 ZKR, je uznesením vydaným v konkurznom konaní, ktoré sa spravuje ustanoveniami ZKR, a nie rozhodnutím súdu vydaným v sporovom konaní. Uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o určení, že (pôvodný) správca je veriteľom pohľadávky proti podstate zapísanej v zozname pohľadávok proti podstate pod č. 112 vo výške 45.214,27 eura, je rovnako uznesením vydaným v konkurznom konaní, proti ktorému je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená citovaným ustanovením § 198 ods. 1 ZKR. Keďže Zákon o konkurze a reštrukturalizácii ako osobitný právny predpis, prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v konkurznom konaní výslovne vylučuje, nemôže sa účastník konkurzného konania, ani správca, úspešne domáhať prípustnosti dovolania podľa ustanovení § 419 a nasl. CSP upravujúcich dovolanie (rovnako viď aj napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/63/2018 zo 4. decembra 2018, 3Obdo/33/2020 z 24. júna 2020, 4Obdo/42/2021 zo 7. júna 2021, 4Obdo/8/2022 z 29. apríla 2022, 3Obdo/6/2023 z 25. septembra 2023).

21. Zhrnúc vyššie uvedené, najvyšší súd z dôvodu osobitnej právnej úpravy, ktorá vo všeobecnosti vylučuje prípustnosť dovolania proti rozhodnutiam vydaným v konkurznom konaní (resp. v konaní podľa ZKR), predmetné dovolanie správkyne konkurznej podstaty podľa § 447 písm. c) CSP odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Najvyšší súd sa z dôvodu konštatovanej neprípustnosti dovolania preto nemohol meritórne zaoberať dovolacími dôvodmi vymedzenými správkyňou konkurznej podstaty.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade nejde o sporové konanie, ale dovolaním napadnuté rozhodnutie je rozhodnutím vydaným v rámci konkurzného konania, najvyšší súd nerozhodoval o nároku na náhradu trov dovolacieho konania, keďže v tomto konaní nestoja proti sebe dve sporové strany a nie je možné preto aplikovať ustanovenia § 255 a nasl. CSP o pomere úspechu vo veci.

23. Keďže dovolací súd odmietol dovolanie správkyne ako neprípustné, je neopodstatnený aj jej návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení podľa § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou súdnou praxou nevydal o tom samostatné rozhodnutie (resp. nerozhodol osobitným výrokom; napr. rozhodnutia NS SR, sp. zn. 1Cdo/105/2021 a Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/578 /2022).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.